สัญญาเลขที่ TDLS 500010

โครงงานยุววิจัยสิ่งทอพื้นบ้าน

ฉบับสมบูรณ์ ปี 2550

โครงงาน การสำรวจลายผ้าสาเกตของท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด

อาจารย์ที่ปรึกษา นางกัลยาลักษณ์ พิลาภ

นางรุ่งทิวา วิมลสถิตพงษ์

นางสุดาดวง มะณีแสง

โรงเรียน สตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

คณะผู้วิจัย

1. นางสาวกัลยา สอนศรี
2. นางสาวภาวิมล สากำ
3. นางสาวภัควิภา รู้ยืนยงค์

30 กรกฎาคม 2550

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชุดโครงการวิจัย “พัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออุตสาหกรรมท้องถิ่น”

บทคัดย่อ

Abstract

การศึกษาเรื่อง การสำรวจลายผ้าสาเกตของท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจและเปรียบเทียบลักษณะลายผ้าสาเกตของกลุ่มตัวอย่างในท้องที่อำเภอเกษตรวิสัย อำเภออาจสามารถ , อำเภอเสลภูมิและอำเภอปทุมรัตน์ ซึ่งมีการทอผ้าในเชิงพาณิชย์ โดยนำผ้าลายเอกลักษณ์ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด สีดอกอินทนิลบก ประกอบด้วยลายมงคล 5 อย่าง ความหมาย ได้แก่ ***ลายคองเอี้ย*** มีลักษณะเป็นแม่น้ำ ลำคลอง เสมือนสายน้ำที่เอื้อต่อวิถีความเป็นอยู่ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ***ลายนาคน้อย*** ให้ความชุ่มชื้น ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ยังความอุดมสมบูรณ์ให้กับท้องไร่และผืนนา ***ลายโคมเจ็ด*** บอกถึงความเพิ่มพูน ผลผลิตทางการเกษตรมีความสดใสในชีวิตเหมือนโคมไฟส่องสว่างไสวสู่ความรุ่งเรือง ***ลายค้ำเภา*** ลายเส้นตรง บอกถึงความซื่อตรง มุ่งมั่นเข้มแข็ง ค้ำจุนหนุนขึ้น อันเป็นอุปนิสัยโดดเด่นของชาวอีสาน และ***ลายหมากจับ*** คือพืชชนิดหนึ่งในตระกูลดอกหญ้า เป็นดอกเล็ก ๆ ของหญ้าเจ้าชู้ ชอบติดตามเสื้อผ้า สื่อความหมายว่า ผู้มาเยือน ได้ชมผ้าลายสาเกต เที่ยวงานบุญผะเหวดของจังหวัดร้อยเอ็ด จะประทับใจไม่รู้ลืม เมื่อนำลาย 5 ลายมงคลไปศึกษาพบว่า อำเภอเกษตรวิสัย มีผลิตภัณฑ์ลายสาเกตที่มีชื่อเสียง 3 ชิ้นงาน อำเภออาจสามารถ 3 ชิ้นงาน อำเภอเสลภูมิ 3 ชิ้นงาน อำเภอปทุมรัตน์ 2 ชิ้นงาน แต่เป็นลายประยุกต์ของลายสาเกต ไม่พบลายสาเกตที่ครบสมบูรณ์ 5 ลายมงคลเลย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ (Abstract)	
บทนำ	
ผลการสำรวจ	2
- วัตถุประสงค์	2
- วิธีการสำรวจ	3
- ผลการสำรวจ	4
- วิเคราะห์และสรุปผลการสำรวจ	12
- ข้อเสนอแนะ	12
เอกสารอ้างอิง	13
ภาคผนวก	14
- ภาคผนวก ก ภาพลายสาเกตครบ 5 ลายมงคล	15
- ภาคผนวก ข ผ้าลายสาเกตประยุกต์	26
- ภาคผนวก ค ลายสาเกตประยุกต์ในผลิตภัณฑ์เครื่องใช้	32
- ภาคผนวก ง ประวัติวิทยากรท้องถิ่น	45
- ภาคผนวก จ ภาพวิทยากรท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์	53

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางสรุปผลการดำเนินงาน	1
ตารางที่ 1 แสดงชนิดชิ้นงานที่มีลายสาเกตจากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด	4 – 6
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด กับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	8
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่นำลายสาเกตไปประยุกต์ใช้ในเขตท้องที่ 4 อำเภอที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง	9
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนกลุ่มทอผ้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ด้านเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด	10

สารบัญกราฟ

	หน้า
กราฟแสดงชิ้นงานที่มีลายสาเกตจากอำเภอต่างๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด	7
กราฟแสดงการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด กับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ	8
กราฟแสดงการเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่นำลายสาเกตไปประยุกต์ใช้ในเขตท้องที่ 4 อำเภอที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง	9
กราฟแสดงจำนวนกลุ่มทอผ้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ด้านเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด	11

บทนำ

ภาคอีสาน เป็นภาคที่มีการทอผ้ามากกว่าทุก ๆ ภาค เพราะการทอผ้าเป็นรายได้เสริมที่สำคัญของกลุ่มแม่บ้านในภาคอีสาน นอกจากนั้นคนอีสานยังมีทักษะการทอ การย้อมสีผ้า ที่ได้รับการถ่ายทอด จากบรรพบุรุษ มีเอกลักษณ์ ประณีต งดงาม โดยเฉพาะผ้าไหมหรือผ้าฝ้ายของภาคอีสานจึงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

จังหวัดร้อยเอ็ด มีผ้าไหมที่เป็นเอกลักษณ์ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด คือ ผ้าไหมลายสาเกต ซึ่งผ้าลายสาเกตมีที่มาจาก ชื่อ “สาเกตนคร” อันเป็นชื่อเดิมของจังหวัดร้อยเอ็ด และสีผ้าคือสีของดอกอินทนิลบก เป็นต้นไม้ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีสีม่วง ในลายผ้าสาเกตนั้นประกอบด้วยลวดลายโบราณ 5 ลาย ซึ่งมีความหมายบ่งบอกถึงวิถีชีวิตของชาวร้อยเอ็ดได้เป็นอย่างดี

กลุ่มผู้วิจัย จึงคิดจะอนุรักษ์ลายผ้าสาเกต ซึ่งมีลายมงคลนี้ไว้ จึงทำการสำรวจในอำเภอกลุ่มตัวอย่าง คือ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภออาจสามารถ อำเภอเสลภูมิ และอำเภอปทุมรัตต์ ที่มีการทอผ้าเชิงพาณิชย์ เป็นที่นิยมของท้องถิ่นและเผยแพร่ความรู้ลายผ้าสาเกตแก่ชนรุ่นหลัง เพื่อรักษาสืบทอดลายสัญลักษณ์นี้ต่อไป

ตารางสรุปผลการดำเนินงาน

ชื่อโครงงาน การสำรวจลายผ้าสาเกตของท้องถิ่นจังหวัด

สัญญาเลขที่ TDLS500010

กิจกรรม /วิธีการทดลอง	ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ผลการดำเนินงาน / ผลการทดลอง (ปฏิบัติจริง)	ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบ (ผลที่คาดว่าจะได้รับ : ปฏิบัติจริง)	ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ในข้อใด	หมายเหตุ (ทำไมผลถึงแตกต่างหรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์)
1. ประชุมชี้แจงอภิปรายให้นักเรียนเข้าใจวิธีการทำกิจกรรม	1. นักเรียนเข้าใจ และทราบขั้นตอนวิธีการทำกิจกรรม	1. นักเรียนได้แบ่งหน้าที่ และมอบหมาย งานรับผิดชอบในกลุ่ม	- นักเรียน ได้ฝึกทักษะการรวบรวมหรือสำรวจข้อมูลที่สำคัญของท้องถิ่น	ข้อ 1,3	
2. สำรวจลายและเก็บตัวอย่างผ้าสาเกตของท้องถิ่นตามกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดร้อยเอ็ด	2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลายผ้าสาเกต	2. นักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลายผ้าสาเกตของท้องถิ่น ตามกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดร้อยเอ็ด	- นักเรียนอธิบายความหมายของลายสาเกตที่ประยุกต์ใช้เป็นลายผ้าได้ - วิเคราะห์ลายผ้าสาเกตของกลุ่มตัวอย่างได้	ข้อ 2,3	

ผลการสำรวจ

ชื่อโครงงาน การสำรวจลายผ้าสาเกตของท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด
สัญญาเลขที่ TDLS500010

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจลายผ้าสาเกตของท้องถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะลายผ้าสาเกตของกลุ่มตัวอย่าง
3. เพื่อฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

แนวคิดการวิจัย

กลุ่มผู้วิจัยคิดที่จะอนุรักษ์เผยแพร่ลายมงคล 5 ลายของผ้าสาเกต จึงได้ทำการสำรวจลายผ้าสาเกต ซึ่งได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างในอำเภอต่อไปนี้ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภออาจสามารถ อำเภอเสลภูมิ อำเภอปทุมรัตน์ ซึ่งทั้ง 4 อำเภอนี้มีการทอผ้าในเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นที่นิยมมากในท้องตลาด ทั้งยังเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นด้วย โดยกลุ่มผู้ทำวิจัยได้ศึกษาลายผ้าสาเกตและการประยุกต์ลายสาเกตของกลุ่มตัวอย่างเพื่อเผยแพร่ความรู้ลายผ้าสาเกตแก่บุคคลทั่วไปและชนรุ่นหลังให้มีการรักษาสืบทอดลายสัญลักษณ์ประจำจังหวัดร้อยเอ็ดสืบไป

วิธีการสำรวจ

1) กลุ่มผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผ้าสาเกต ดังนี้

1. ลักษณะผ้าสาเกตแบบดั้งเดิม
2. ลักษณะผ้าสาเกตแบบประยุกต์
3. ผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด
4. ผลิตภัณฑ์ผ้าสาเกตที่ได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้า OTOP ของจังหวัดร้อยเอ็ด
5. บันทึกภูมิปัญญาเพื่อสร้างตำนานผลิตภัณฑ์ลายสาเกตของจังหวัดร้อยเอ็ด

2) รวบรวมลายผ้าสาเกตจากอำเภอต่างๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งมีทั้งสิ้น 17 อำเภอ และ 3 กิ่งอำเภอ

ที่มา : จากแหล่งข้อมูลคือ สำนักงานพัฒนาชุมชนร้อยเอ็ด , สำนักงานพาณิชย์จังหวัดร้อยเอ็ด, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

3) เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ดและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น อาหาร เครื่องดื่ม ของใช้และของประดิษฐ์ตกแต่ง ศิลปะประดิษฐ์และของที่ระลึก สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

ที่มา : จากแหล่งข้อมูลคือ สำนักงานพัฒนาชุมชนร้อยเอ็ด , สำนักงานพาณิชย์จังหวัดร้อยเอ็ด, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

4) เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่นำลายสาเกตไปประยุกต์ใช้ในเขตท้องที่ 4 อำเภอที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

5) เปรียบเทียบจำนวนกลุ่มทอผ้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ด้านเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด

ที่มา : จากแหล่งข้อมูลคือ สำนักงานพัฒนาชุมชนร้อยเอ็ด , สำนักงานพาณิชย์จังหวัดร้อยเอ็ด, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

6) เตรียมคำถามเพื่อสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ดังนี้

6.1 จำนวนหมู่บ้านที่ทอผ้าลายสาเกตในอำเภอนี้มีจำนวนเท่าใด

6.2 การทอผ้าลายสาเกตที่ครบ 5 ลายมีจำนวนกี่กลุ่ม

6.3 ลายผ้าสาเกตประยุกต์ (ไม่ครบสมบูรณ์ 5 ลายมงคล) มีจำนวนกี่กลุ่ม

6.4 มีการทอผ้าไหมลายสาเกตมีจำนวนกี่กลุ่ม

6.5 มีการทอผ้าฝ้ายลายสาเกตจำนวนกี่กลุ่ม

6.6 มีการนำลายสาเกตไปประยุกต์กับเครื่องใช้อะไรบ้าง

ผลการสำรวจ

<u>ตารางที่ 1</u> แสดงชนิดชิ้นงานที่มีลายสาเกต จากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนชิ้นงาน (ชนิด)	ชื่อชิ้นงาน
1	อำเภอพนมไพร	7	1. ผ้าไหมสระแก้ว 2. กระติบข้าวจากโหล 3. พานใส่ผลไม้ 4. จานรองแก้ว 5. กล่องกระดาษชำระ 6. หมวกกันแดด 7. กระเช้าดอกไม้
2	อำเภอธวัชบุรี	7	1. เสื้อกก 2. กระเป๋า 3. ผ้าปูโต๊ะ 4. ที่รองจาน 5. ที่รองแก้ว 6. แผ่นแขวนประดับ 7. ผ้าสไบ
3	อำเภอเกษตรวิสัย	3	1. ผ้าสไบบาง 2. ผ้าฝ้าย 3. ผ้าไหมมัดหมี่หางกระรอก
4	อำเภออาจสามารถ	3	1. มวยนึ่งข้าว 2. กระติบข้าว 3. ผ้าสไบ
5	อำเภอเสลภูมิ	3	1. เสื่อกก 2. หมอน 3. กระเป๋าจากผักตบ

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนชิ้นงาน (ชนิด)	ชื่อชิ้นงาน
6	อำเภอโพนทอง	3	1. ผ้าไหมมัดหมี่ 2. ผ้าขาวม้าเชิงลายสาเกต 3. เสื่อกก
7	อำเภอโพธิ์ชัย	3	1. ผ้าทอลายราชวัตร, ผ้าไหมพรม 2. เสื่อกก 3. กระติบข้าว
8	กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง	3	1. เสื่อกก 2. ผ้าไหมลายโบราณดั้งเดิม 3. ผ้าขาวม้า
9	อำเภอหนองพอก	3	1. ผ้าคลุมไหล่ 2. ผ้าห่มฝ้ายโคกเลาะ 3. ผ้าไหมศูนย์ศิลปาชีพผาน้ำทิพย์
10	กิ่งอำเภอหนองฮี	2	1. กระเป๋าผ้าไหมสตรี 2. ผ้าไหมมัดหมี่
11	อำเภอศรีสมเด็จ	2	1. ผ้ายกดอกลายสาเกต นำไปเย็บเป็นกระเป๋า ย่าม กระเป๋าโทรศัพท์ ผ้าธงผะเหวด 2. เสื่อกกลายสาเกต
12	อำเภอปทุมรัตน์	2	1. ผ้าคลุมไหล่ 2. ผ้าสไบยกดอก
13	อำเภอจังหาร	2	1. ผ้าไหมหมี่ข้อลายประยุกต์ 2. ผ้าทอมือลายสาเกต

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนชิ้นงาน (ชนิด)	ชื่อชิ้นงาน
14	กิ่งอำเภอเชียงขวัญ	2	1. ผ้าฝ้ายลายสาเกต 2. ผ้าไหมมัดหมี่
15	อำเภอจตุรพักตรพิมาน	2	1. ผ้าขิต(ทำสไบ ,ตัดเสื้อ) 2. ผ้าไหมบ้านสวนมอญ (มีลายสาเกตด้วย)
16	อำเภอเมือง	2	1. ผ้าไหมบ้านปอภาร 2. ผ้าไหมบ้านแวง
17	อำเภอสุวรรณภูมิ	2	1. ผ้าไหมมัดหมี่โฮลเปราะ 2. ผ้าไหมมัดหมี่
18	อำเภอเมืองสรวง	1	1. ผ้าฝ้ายลายสาเกต
19	อำเภอเมยวดี	1	1. ผ้าไหมมัดหมี่
20	อำเภอโพนทราย	1	1. ผ้ามัดหมี่ศรีสว่าง
รวม		**54**	

แหล่งที่มา : ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ OTOP จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด

จากตารางที่ 1 พบว่า จังหวัดร้อยเอ็ดมีการทอผ้า ทั้งผ้าไหม ผ้าฝ้าย และได้มีการนำลายสาเกตมาใช้ในชิ้นงานรวมทั้งสิ้น 54 ชนิดชิ้นงาน

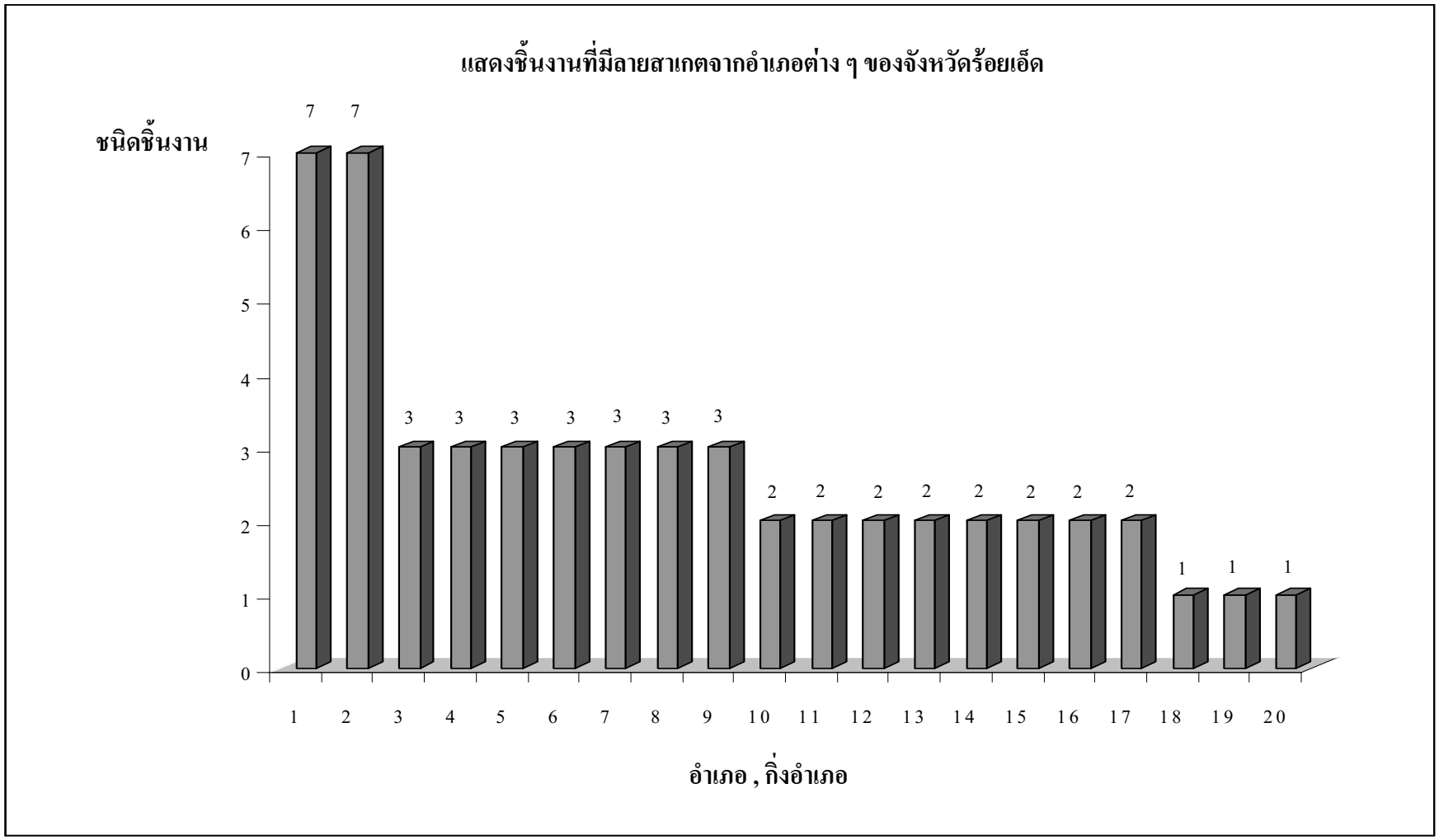
แสดงชิ้นงานที่มีลายสาเกตจากอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด
ชนิดชิ้นงาน
7 7
3 3 3 3 3 3 3
2 2 2 2 2 2 2 2
1 1 1
0 1 2 3 4 5 6 7
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
อำเภอ , กิ่งอำเภอ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ดกับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

ระดับผลิตภัณฑ์	อาหาร	เครื่องดื่ม	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	ของใช้และของประดับตกแต่ง	ศิลปประดิษฐ์และของที่ระลึก	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	รวม
★	2	-	-	3	-	-	5
★★	19	1	11	3	-	1	35
★★★	6	3	8	3	-	1	21
★★★★	4	1	3	1	-	-	9
★★★★★	2	-	-	-	-	-	2
รวม	33	5	22	10	-	2	72
ร้อยละ	46.83	6.94	30.55	13.88	0	2.77	100

แหล่งข้อมูล : www.Otopportal.com สำนักงานพัฒนาชุมชนร้อยเอ็ด

จากตาราง พบว่า ผ้าและเครื่องแต่งกายมีผลงานที่มีคุณภาพสูงสุด 4 ดาว และมีจำนวนน้อยคิดเป็นร้อยละ 30.55

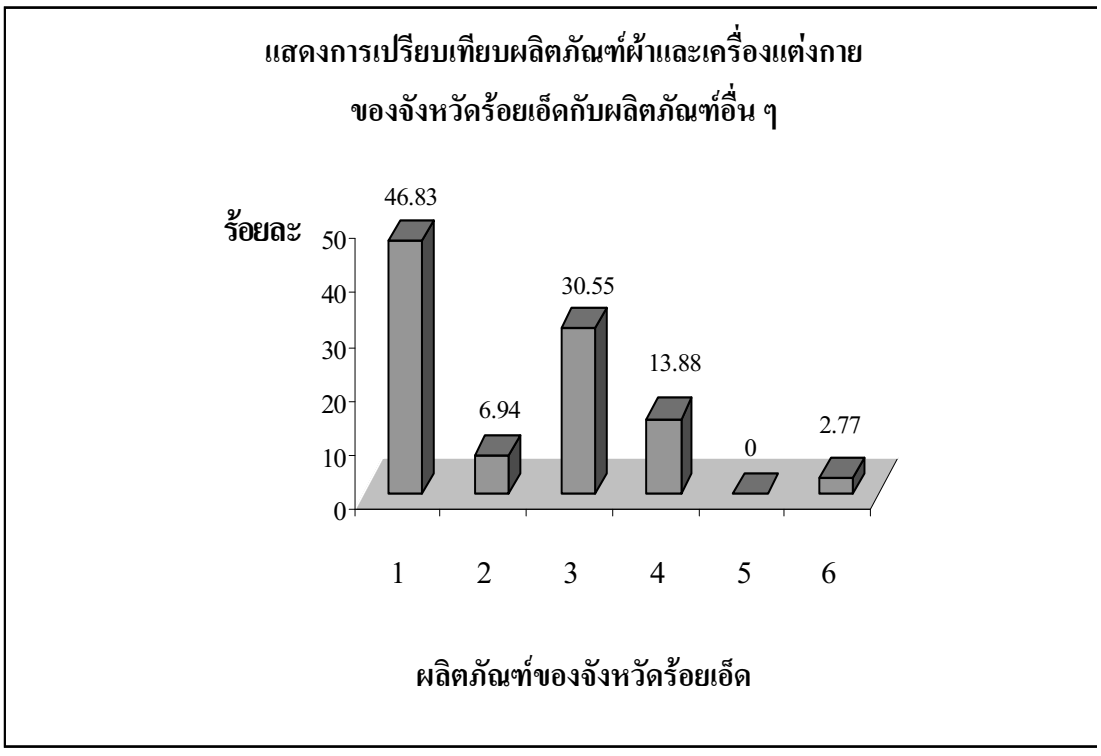

<u>ตารางที่ 3</u> เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์ที่นำลายสาเกตไปประยุกต์ใช้ในเขตท้องที่ 4 อำเภอที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	ชนิดผลิตภัณฑ์	ชื่อผลิตภัณฑ์
1	เกษตรวิสัย	3	ผ้าสไบบาง ,ผ้าฝ้าย,ผ้าไหมมัดหมี่
2	อาจสามารถ	3	มวยนึ่งข้าว, กระติบข้าว, ผ้าสไบ
3	เสลภูมิ	3	เสื่อกก, หมอน, กระเป๋าผักตบ
4	ปทุมรัตน์	2	ผ้าคลุมไหล่, ผ้าสไบยกดอก
รวม		**11**	

จากตาราง 3 พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่นำลายสาเกตไปใช้ยังมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.37 เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นและเป็นแหล่งทอผ้าเชิงพาณิชย์ของจังหวัดด้วย

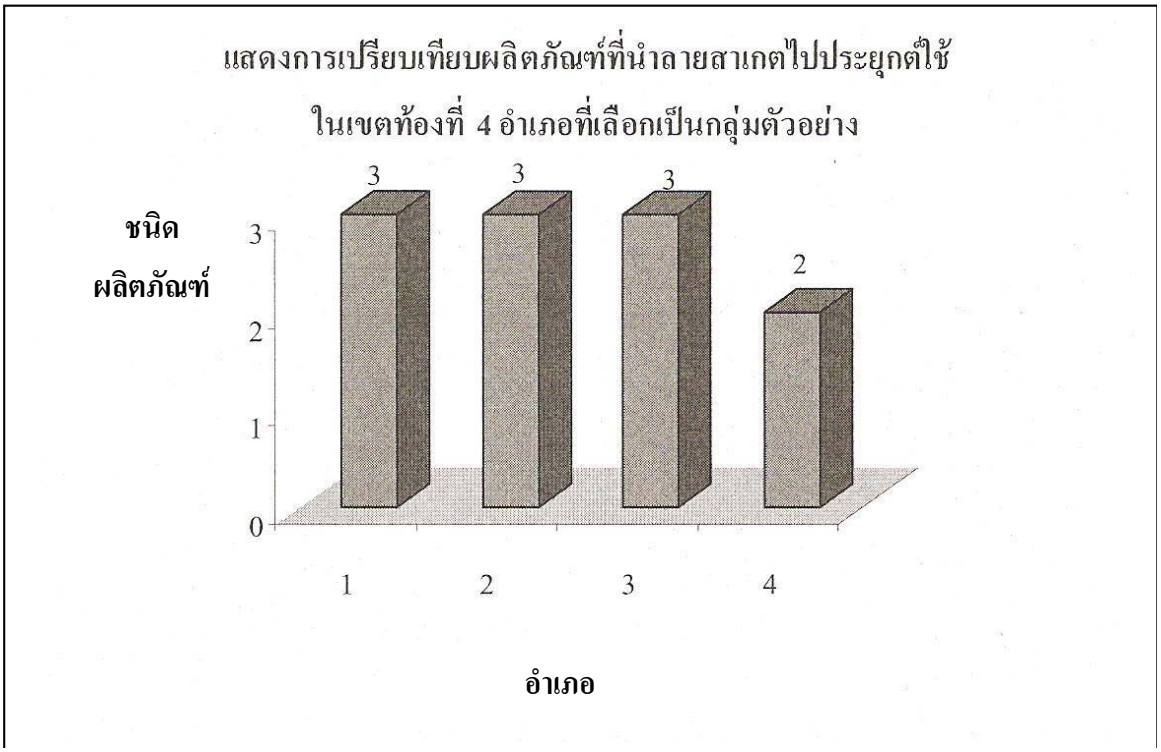

<u>ตารางที่ 4</u> แสดงจำนวนกลุ่มทอผ้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ด้านเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนกลุ่มทอผ้า (กลุ่ม)
1	สุวรรณภูมิ	18
2	พนมไพร	6
3	เกษตรวิสัย	5
4	เมืองสรวง	4
5	ปทุมรัตน์	3
6	โพนทอง	3
7	ธวัชบุรี	3
8	กิ่งอำเภอเชียงขวัญ	3
9	เมือง	3
10	กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง	2
11	หนองพอก	2
12	จังหาร	2
13	อาจสามารถ	2
14	โพนทราย	1
15	โพธิ์ชัย	1
16	กิ่งอำเภอหนองฮี	1
17	เมยวดี	1
18	เสลภูมิ	1
19	ศรีสมเด็จ	-
20	จตุรพักตรพิมาน	-
	รวม	**61**

แหล่งที่มา : สัมภาษณ์กลุ่มทอผ้า สำนักงานพัฒนาชุมชนร้อยเอ็ด

จากตาราง 4 พบว่า จังหวัดร้อยเอ็ดมีกลุ่มทอผ้ารวมทั้งสิ้น 61 กลุ่มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ซึ่งสามารถที่จะแนะนำเผยแพร่ลายสาเกตที่กลุ่มผู้วิจัยต้องการอนุรักษ์และให้นำไปใช้อย่างแพร่หลายต่อไป

แสดงจำนวนกลุ่มทอผ้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์
ด้านเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายของจังหวัดร้อยเอ็ด

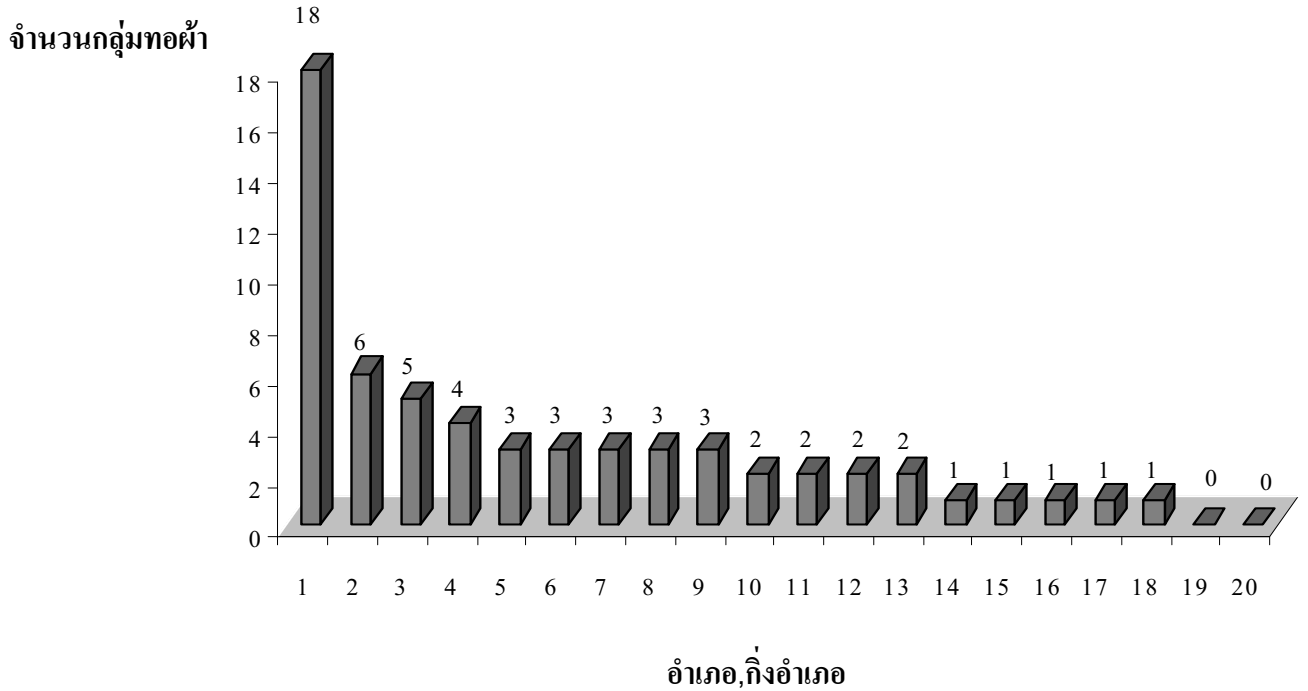

วิเคราะห์และสรุปผลการสำรวจ

จากการสำรวจผ้าลายสาเกตของท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด จึงเก็บตัวอย่างนำเสนอ รวมทั้งการประยุกต์นำลายสาเกตไปใช้ในเครื่องใช้ต่าง ๆ

อภิปรายผลการสำรวจ

จังหวัดร้อยเอ็ด จะมีผลผลิตส่วนใหญ่เป็นด้านการเกษตร และมีผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในครัวเรือน เช่น ผ้าไหม ผ้าฝ้าย และเครื่องจักรสาน และมีตลาดรองรับที่สำคัญ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี นครราชสีมา และจังหวัดใกล้เคียง

ข้อเสนอแนะ

ก. <u>ด้านการเรียนการสอน</u>

1. ควรส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับ การทอผ้าลายสาเกต ไว้ในหลักสูตรท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์ลายสาเกตซึ่งเป็นลายมงคลประจำจังหวัด
2. จัดให้มีชมรมอนุรักษ์ทอผ้าพื้นเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา
3. เปิดโอกาสให้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยเป็นวิทยากร ให้ความรู้ ด้านการอนุรักษ์ผ้าลายสาเกตอย่างกว้างขวาง แพร่หลายต่อไป

ข. <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>

1. ผ้าลายสาเกตประจำจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่สนใจแก่บุคคลทั่วไป ควรได้รับการสนับสนุนโดยจัดทำแหล่งตลาดสินค้าให้เกษตรกร หรือกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มทอผ้าสตรี
2. จังหวัดร้อยเอ็ด มีแรงงานที่มีทักษะโดยเฉพาะอย่างยิ่งการทอผ้า สามารถขยายตลาด หากมีการลงทุนก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมทอผ้า ซึ่งจะส่งผลทำให้เศรษฐกิจด้านนี้ดีขึ้น

ค. <u>ด้านศึกษาค้นคว้าหรือวิจัย</u>

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งทอ ผ้าไหม ผ้าฝ้ายให้เป็นที่นิยม เพื่อเป็นการเสริมรายได้แก่เกษตรกร
2. ควรศึกษาวิจัยด้านเทคนิคการทอผ้าลายสาเกตให้มีสีสันสวยงาม ตลอดจนการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ทุกเพศ ทุกวัยใช้เป็นประจำ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ประดิษฐ์ กิ่งโก้และคณะ. **101 สุดยอด OTOP**. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริภัณฑ์ออฟเซ็ท , 96 หน้า.

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด. **บันทึกภูมิปัญญาไทย ตำนานผลิตภัณฑ์ OTOP** . ร้อยเอ็ด : โรงพิมพ์ 101 บูลปริ้นท์ , 81 หน้า.

อุทิศ เมืองแวง. **เหลียวหลังแลหน้าร้อยเอ็ด**. สภาวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดและสำนักงานจังหวัดร้อยเอ็ด, 65 หน้า.

ซิลค์คลับ บริษัท. **นิตยสาร Silk** . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ซิลค์ พับลิชชิ่ง.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาพลายสาเกต ครบ 5 ลายมงคล

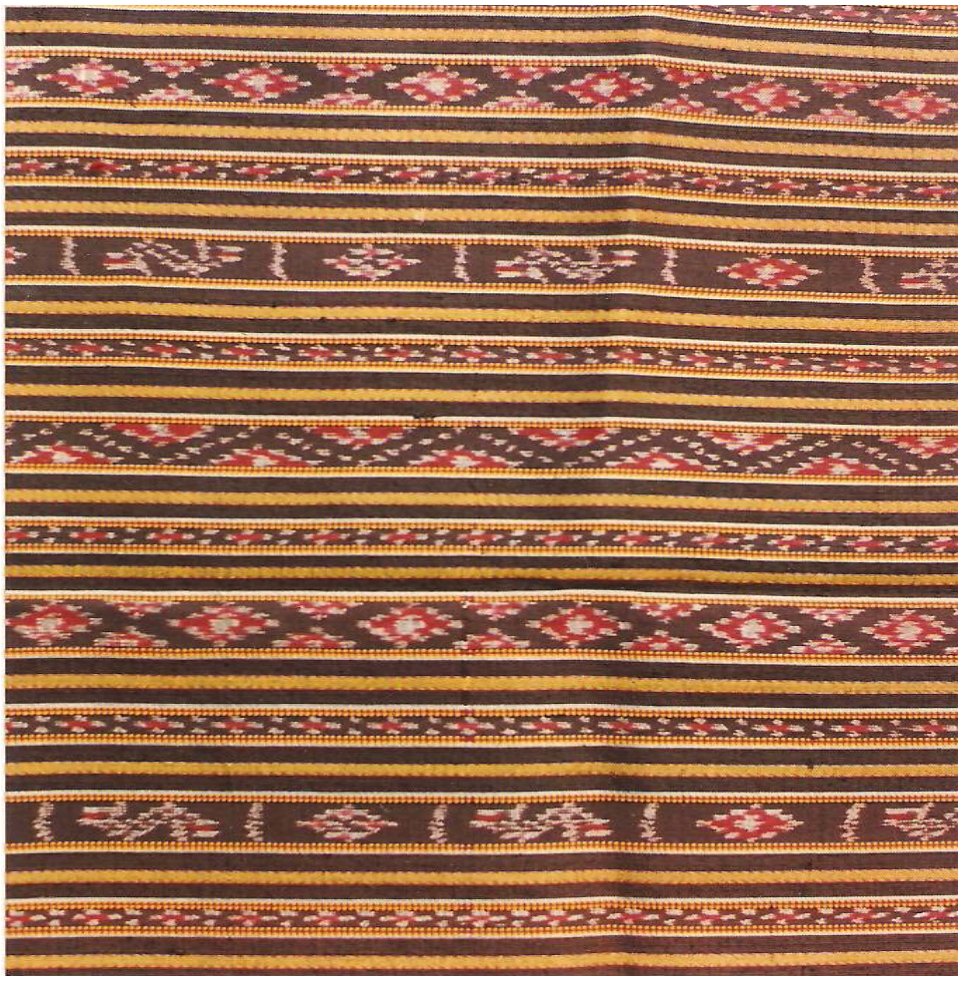

ผ้าไหมลายสาเกต เป็นลายเอกลักษณ์ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด สีดอกอินทนิลบก เป็นผ้ามัดหมี่ลายโบราณที่ทอละเอียดมาก ประกอบด้วยลายมงคล 5 อย่างมีความหมาย ดังนี้

ผ้าไหมลายสาเกต เป็นลายเอกลักษณ์ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด สีดอกอินทนิลบก เป็นผ้ามัดหมี่ลายโบราณที่ทอละเอียดมาก ประกอบด้วยลายมงคล 5 อย่างมีความหมาย ดังนี้

1. **คลองเอี้ย** มีลักษณะเป็นแม่น้ำ ลำคลอง เปรียบเสมือนสายเลือดที่เอื้ออำนวยต่อวิถีความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
2. **นาคน้อย** เป็นลายพญานาคาพ่นน้ำ ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ยังความชุ่มชื้นอุดมสมบูรณ์ให้กับท้องไร่ท้องนา
3. **โคมเจ็ด** เป็นลายที่บ่งบอกถึงความเพิ่มพูนของผลผลิตทางการเกษตร ความอุดมสมบูรณ์ ความเป็นอยู่ที่ดี มีความสดใสในชีวิต หรือเป็นโคมไฟสว่างส่องสว่างสู่ความรุ่งเรืองมิรู้จบ
4. **หมากจับ** เป็นชื่อพืชชนิดหนึ่ง ชอบติดเสื้อผ้าแล้วเอาออกยาก สื่อความหมายเมื่อใครได้พบเห็น ได้สัมผัสผ้าสาเกตแล้ว จะเกิดความประทับใจ และอยากมาจังหวัดร้อยเอ็ด
5. **ค้ำเภา/ค้ำเผ่า** เป็นลายเส้นตรงที่ปรากฏบนพื้นผ้า บ่งบอกถึงความซื่อตรง มุ่งมั่น เข้มแข็งและยั่งยืนเป็นอุปนิสัยโด่งดังของชาวอีสาน

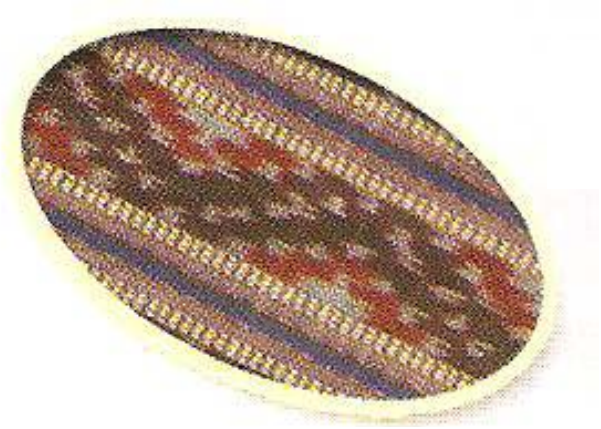

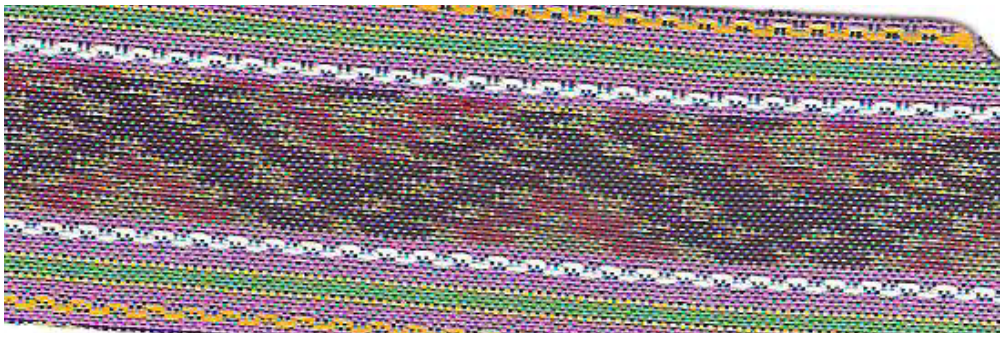

1. คลองเอี้ย

มีลักษณะเป็นแม่น้ำ ลำคลอง เปรียบเสมือนสายเลือดที่เอื้ออำนวยต่อวิถีความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

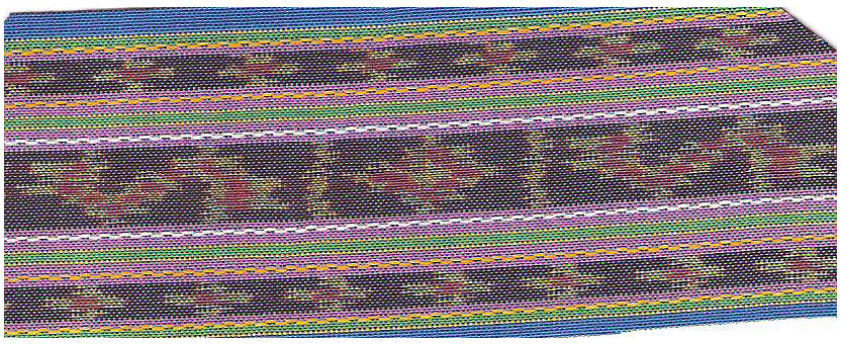

2. นาคน้อย

เป็นลายพญานาคาพ่นน้ำ ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ยังความชุ่มชื้นอุดมสมบูรณ์ให้กับท้องไร่ท้องนา

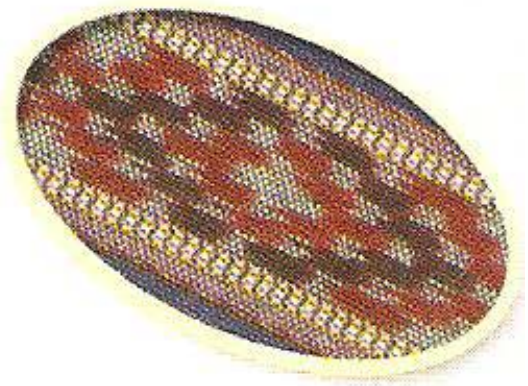

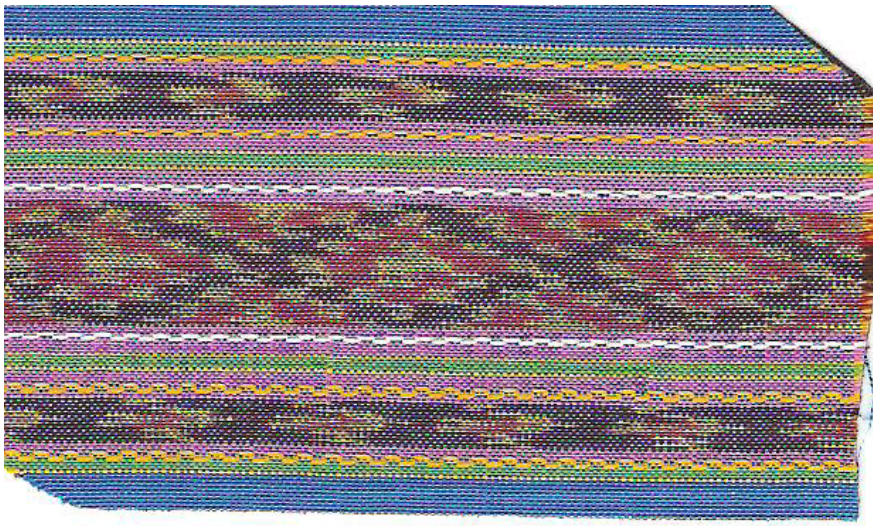

3. โคมเจ็ด

เป็นลายที่บ่งบอกถึงความเพิ่มพูนของผลผลิตทางการเกษตร ความอุดมสมบูรณ์ ความเป็นอยู่ที่ดี มีความสดใสในชีวิต หรือเป็นโคมไฟสว่างส่องสว่างสู่ความรุ่งเรืองมิรู้จบ

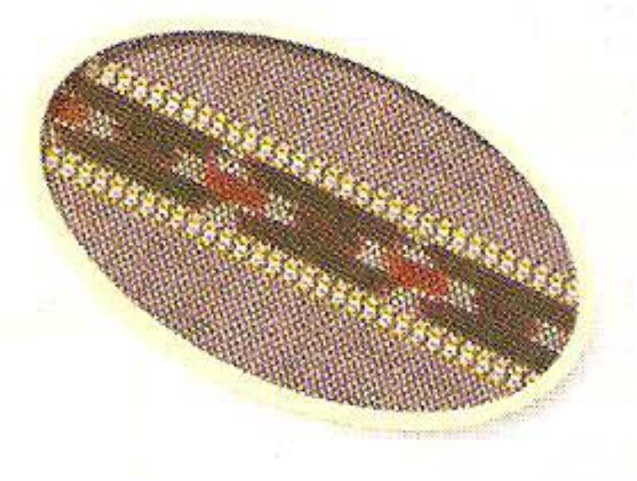

4. หมากจับ

เป็นชื่อพืชชนิดหนึ่ง ชอบติดเสื้อผ้าแล้วเอาออกยาก สื่อความหมายเมื่อใครได้พบเห็น ได้สัมผัสผ้าสาเกตแล้ว จะเกิดความประทับใจ และอยากมาจังหวัดร้อยเอ็ด

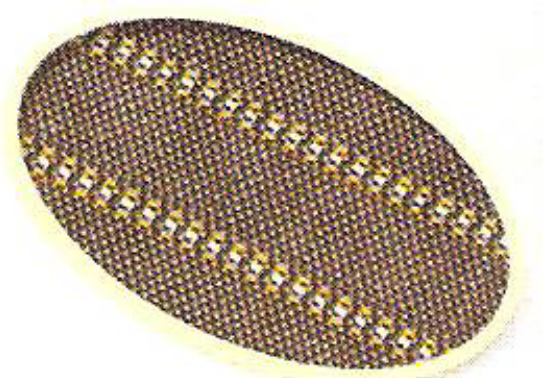

5. ค้ำเภา/ค้ำเผ่า

เป็นลายเส้นตรงที่ปรากฏบนพื้นผ้า บ่งบอกถึงความซื่อตรง มุ่งมั่น เข้มแข็งและยั่งยืนเป็นอุปนิสัยโด่งดังของชาวอีสาน

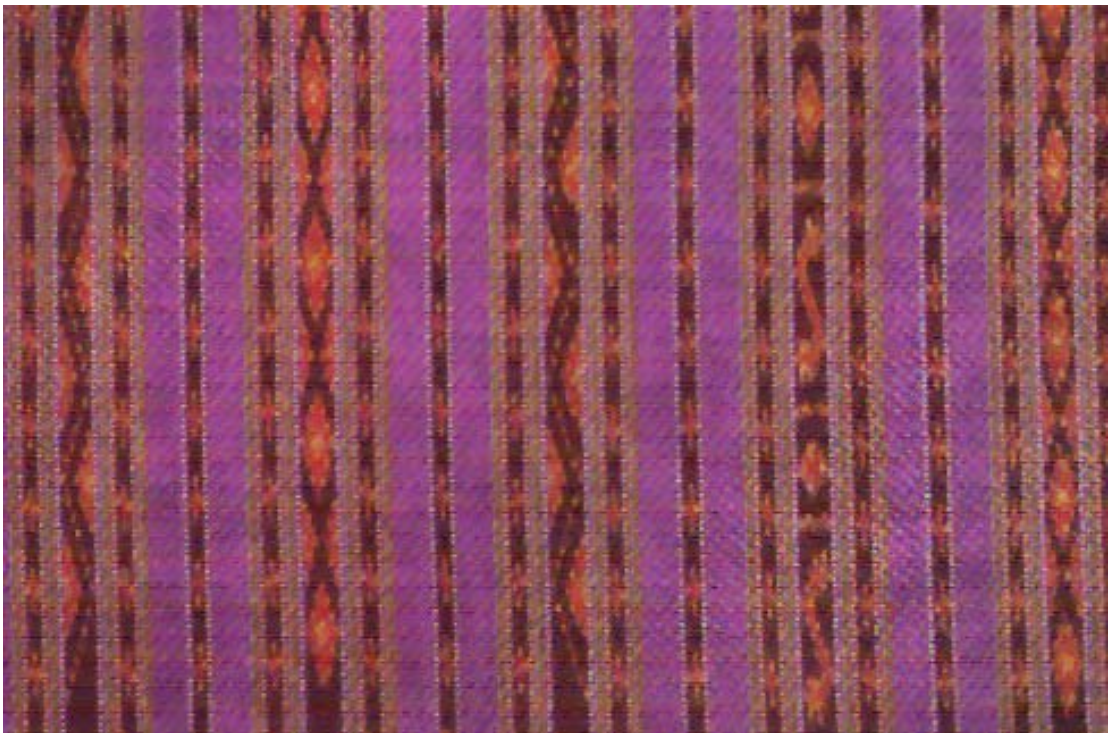

ผ้าไหมลายสาเกต

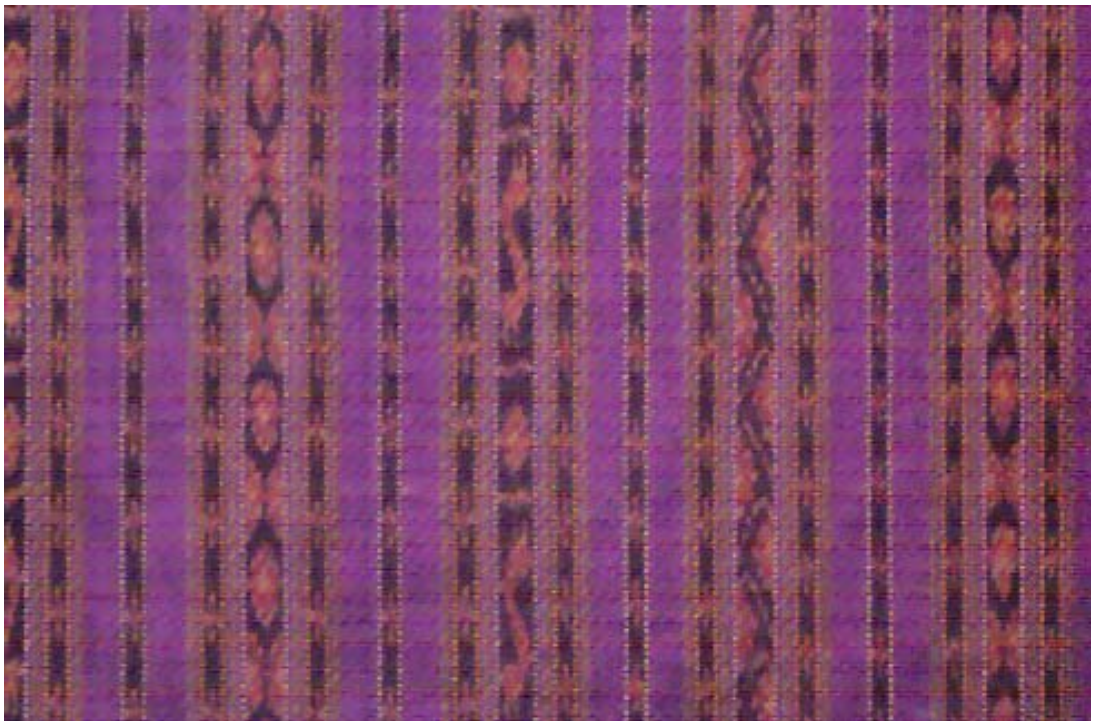

ผ้าไหมลายสาเกต

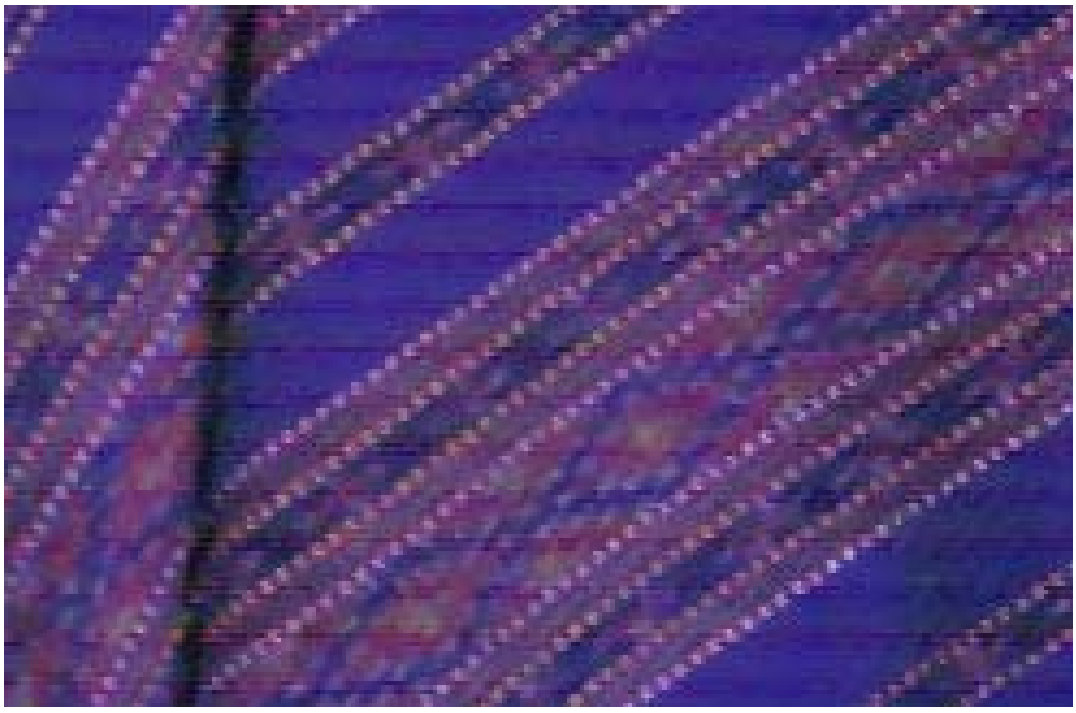

ผ้าไหมลายสาเกต

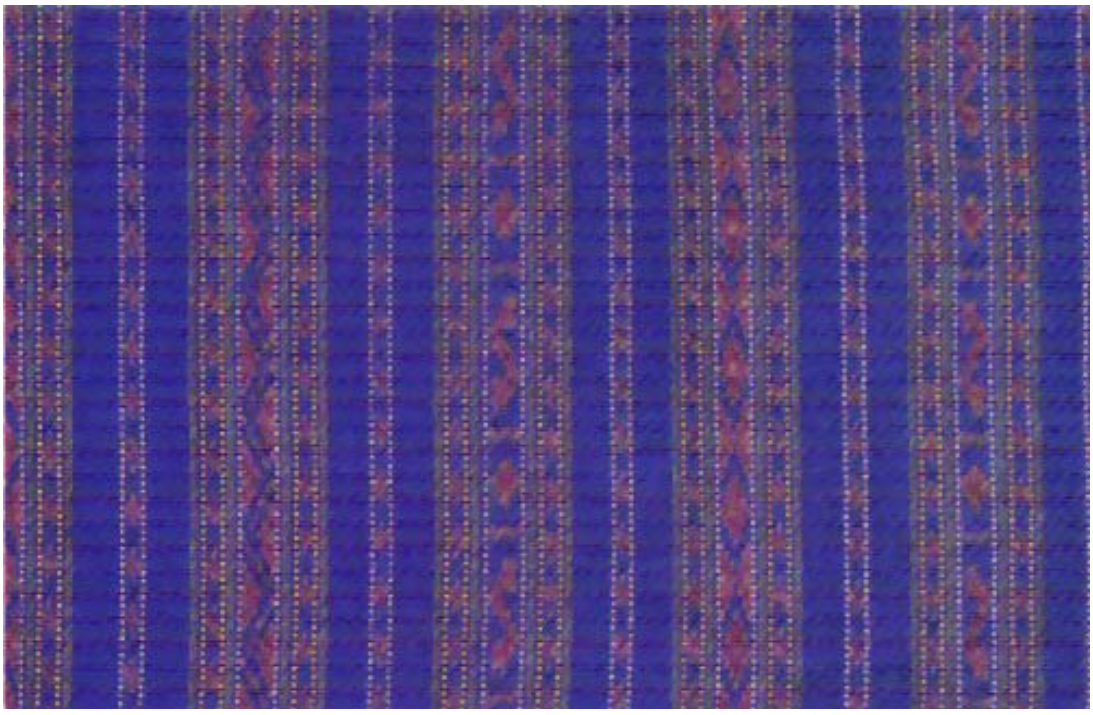

ผ้าไหมลายสาเกต

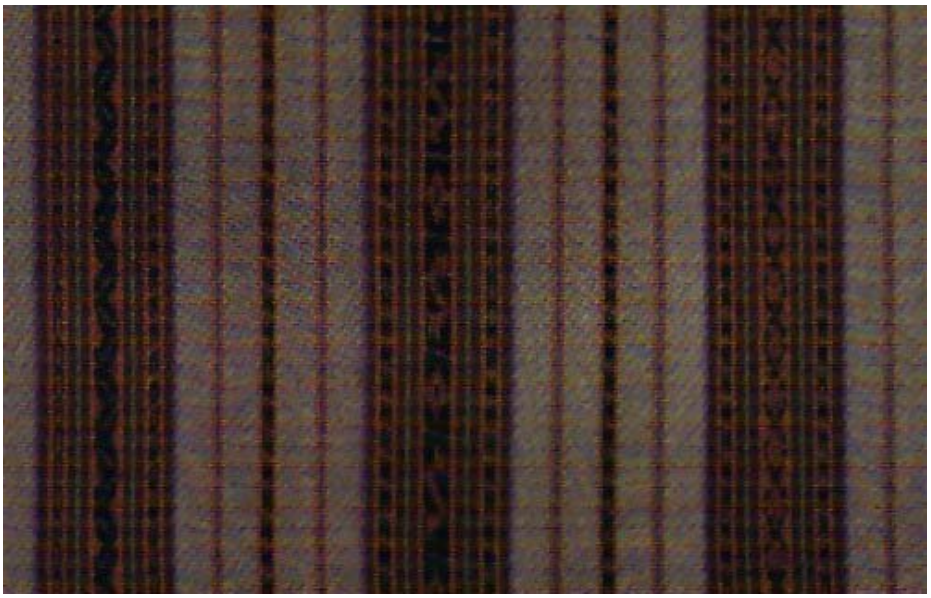

ผ้าไหมหมี่สาเกต ๒ ตะกอ

ผ้าไหมลายสาเกต

ภาคผนวก ข

ผ้าลายสาเกตประยุกต์

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

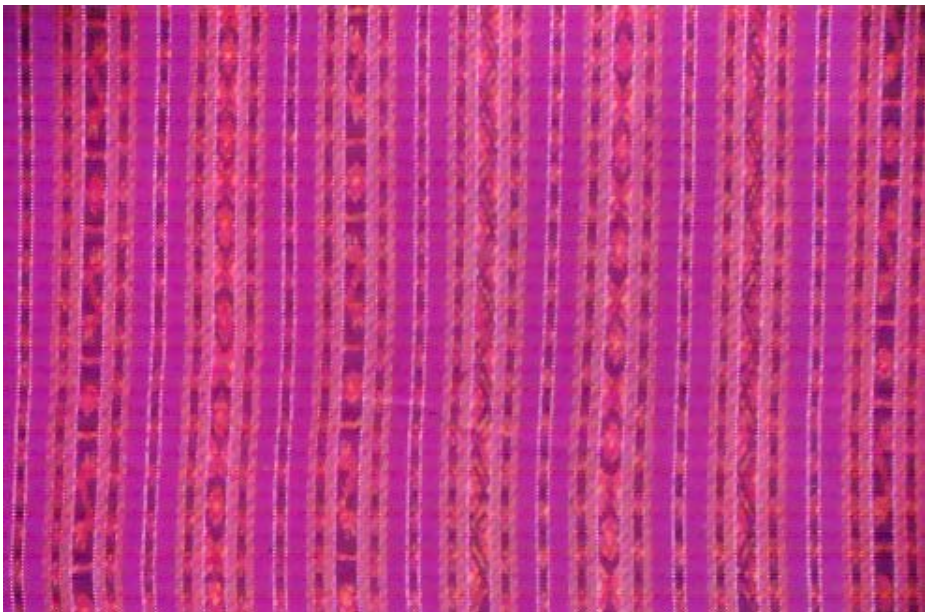

ผ้าไหมลายสาเกต

ผ้าไหม สาเกตุ

ผ้าฝ้ายสายสานกฐ
บ้านศรีมหาธาตุ หมู่ที่ 12 ต.พระเจ้า
กิ่ง อ.เชียงขวัญ จ.ร้อยเอ็ด

ผ้าไหมมัดหมี่
บ้านราษฎร์รังษี หมู่ที่ 12 ต.ดูกอึ่ง
กิ่ง อ.หนองฮี จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

ผ้าไหมมัดหมี่
บ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ 13 ต.หนองใหญ่
อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด

ผ้าไหม
กลุ่มทอผ้าไหมบ้านแอง หมู่ที่ 13
ต.หนองแวง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

ผ้าไหม ผ้าฝ้าย
บ้านหนองจาน หมู่ที่ 8 ต.ดูกอึ่ง
กิ่ง อ.หนองอี จ.ร้อยเอ็ด

ผ้าไหมมัดหมี่
กลุ่มสตรีทอผ้า บ้านโพธิ์กลาง หมู่ที่ 3
ต.เชียงขวัญ กิ่ง อ.เชียงขวัญ จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

ภาคผนวก ค

ลายสาเกตประยุกต์
ในผลิตภัณฑ์เครื่องใช้

ผ้าสไบข้าง
กลุ่มสตรีทอผ้า บ้านเปลือย หมู่ที่ 5
ต.หน่อม อ.อาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

ผ้าสไบข้าง
กลุ่มสตรีทอผ้า บ้านโนนละอาด หมู่ที่ 7
ต.ไพศาล อ.ธวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

ผ้าทอลายราชวัตร
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านพิบูลย์ชัย 2 หมู่ที่ 14
ต.อัคคะคำ อ.โพธิ์ชัย จ.ร้อยเอ็ด

ผ้าสไบยกดอก
(ผ้าคลุมไหล่)
กลุ่มทอผ้าบ้านฮ่องแฮ หมู่ที่ 4
ต.โพนสวรรค์ อ.ปทุมรัตต์ จ.ร้อยเอ็ด

ผ้าฝ้ายลายขิด
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บ้านหมูม้น หมู่ที่ 8
ต.หมูม้น กิ่ง อ.เชียงขวัญ จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

ผ้าสไบขาว
บ้านโนนแท่นนอก หมู่ที่ 8 ต.ดงครั่งน้อย
อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

ผ้ายกดอก
กลุ่มทอผ้า
บ้านสวนจิก หมู่ 1 บ้านสนามชัย หมู่ 13
ต.สวนจิก อ.ศรีสมเด็จ จ.ร้อยเอ็ด

ผ้าไหมลายโบราณดั้งเดิม
บ้านฮีโก้บ หมู่ที่ 9 ต.เทอดไทย
กิ่ง อ.ทุ่งเขาหลวง จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

ผ้าไหมมัดหมี่โฮลเปราะ
กลุ่มสตรีทอผ้าไหมบ้านตาหยวก หมู่ที่ 1
ต.ทุ่งหลวง อ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด

ผ้าทอมือ
กลุ่มอาชีพทอผ้า บ้านเปลือยตาล หมู่ที่ 5
ต.ดงสิงห์ อ.จังหาร จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

ผ้าไหมหมี่
กลุ่มสตรีทอผ้า บ้านค้อน้อย หมู่ที่ 11
ต.ดินดำ อ.จังหาร จ.ร้อยเอ็ด

ผ้าไหม
กลุ่มทอผ้าไหม บ้านปอการ หมู่ที่ 6
ต.ปอการ อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด

ผ้าไหมพรมลายขิต
กลุ่มทอผ้าบ้านพลไท หมู่ที่ 2 ต.โพธิ์ศรี
อ.โพธิ์ชัย จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

ผ้าไหมมัดหมี่
(ลายเต่าทอง)
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรออมทรัพย์
บ้านกู่กาสิงห์ หมู่ที่ 1 ต.กู่กาสิงห์
อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด

เสื่อกกลายขิต
บ้านหัวโนน หมู่ที่ 1 ต.ธวัชบุรี
อ.ธวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด

มวยนึ่งข้าว
บ้านเป้า หมู่ที่ 7 ต.หนองขาม
อ.อาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด
สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด โทร 0-4351-1260

เสื่อกกลายขิต
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านท่าเสียว หมู่ที่ 14
ต.สะอาด อ.โพธิ์ชัย จ.ร้อยเอ็ด

เสื่อกกลายขิต
กลุ่มทอเสื่อบ้านดงกลาง หมู่ที่ 6
ต.โคกกกม่วง อ.โพนทอง จ.ร้อยเอ็ด

เสื่อกกลายขิต
กลุ่มทอเสื่อกกบ้านโนนทัน หมู่ที่ 2
ต.บ้านบาก อ.ศรีสมเด็จ จ.ร้อยเอ็ด

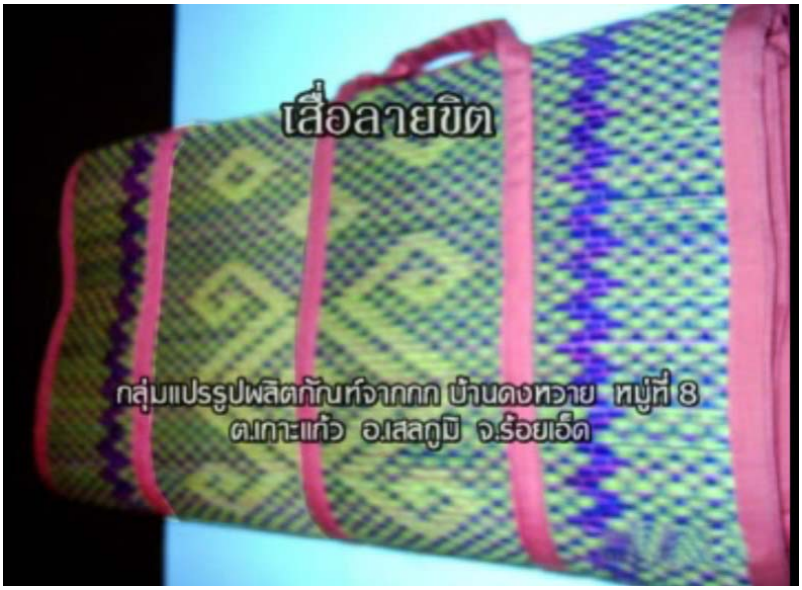
เสื่อลายขิต
กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกก บ้านดงหวาย หมู่ที่ 8
ต.เกาะแก้ว อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

กระติบข้าว
กลุ่มจักสานบ้านศรีโพธิ์ชัย หมู่ที่ 12
ต.ขามเปี้ย อ.โพธิ์ชัย จ.ร้อยเอ็ด

กระติบข้าว
บ้านหนองหัวคน หมู่ที่ 15 ต.หนองหมื่นถ่าน
อ.อาจสามารถ จ.ร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ง

ประวัติวิทยากรท้องถิ่น

ผ้าไหมบ้านหวายหลึม

(Phamai Ban-Why-Lism)

บ้านหวายหลึม

ดินแดนแห่งอารยธรรมอีสาน ที่สั่งสมภูมิปัญญาของชาวท้องถิ่นมานานนับศตวรรษซึ่งถ่ายทอดออกมาเป็นงานฝีมือประณีตในรูปแบบของผ้าไหมเป็นที่รู้จักกันกว้างขวาง บ้านหวายหลึมเป็นหมู่บ้านพัฒนาระดับที่ 3 ตั้งอยู่ใน กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งออกเป็น 3 หมู่ ได้แก่ หมู่ที่ 3 , 6 , 9 มีประชากร 2,670 คน (ชาย 1,165 คน หญิง 1,505 คน) 505 หลังคาเรือน มีเนื้อที่ประมาณ 3,000 ไร่ ห่างจากตัวกิ่งอำเภอประมาณ 5 กิโลเมตร ประชากรมีอาชีพหลัก คือการทำนา

ความเป็นมา

เดิมทีชาวบ้านหวายหลึมมีอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเป็นอาชีพเสริมรองจากอาชีพหลักคือ ทำนาอยู่แล้ว ในปี พ.ศ. 2517 ได้มีการรวมกลุ่มกันครั้งแรก โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มสตรีทอผ้าบ้านหวายหลึม” งบประมาณครั้งแรก 4,500 บาท ผ้าที่ทอประกอบด้วยผ้าพื้นธรรมดาและผ้าขาวม้าเป็นหลัก

ในปี พ.ศ. 2523 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้ส่งสมาชิกไปอบรมเรื่องการทอและย้อมสีที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กล้วยน้ำไท หลังจากอบรมเสร็จสมาชิกทั้ง 4 ท่านที่เป็นตัวแทนได้นำความรู้มาถ่ายทอดโดยฝึกอบรมให้แก่สมาชิกภายในกลุ่มเพื่อขยายผลจำนวน 20 คน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ในด้านวัสดุอุปกรณ์และวิทยากร โดยใช้สถานที่ฝึกอบรมที่บ้านคุณอัมพร ทองธิสาร และตั้งเป็นที่ทำการกลุ่มสตรีทอผ้าไหมจนถึงปัจจุบันนี้

ในปีเดียวกันนี้ คุณอัมพร ทองธิสาร ได้รับเลือกเป็นประธานกลุ่มและได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องเงินทุนของกลุ่ม โดยมีสมาชิก 74 คน ปัจจุบันกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีเงินสัจจะสะสมประมาณ 200,000 บาท ต่อมากรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงอุตสาหกรรม ได้เข้ามาสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เทคนิคการย้อมสีและการทอผ้าไหม ตลอดจนการบริหารงานกลุ่มและการตลาด

ในปี พ.ศ. 2542-ปัจจุบัน เมื่อกลุ่มได้ดำเนินการเรื่อย ๆ มาและผ้าบ้านหวายหลึมมีคนรู้จักมากขึ้น ในขณะเดียวกันรัฐบาลมีนโยบายในเรื่อง “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ทำให้หน่วยงานทางราชการ

เข้ามาสนับสนุนทางด้านการฝึกอบรมและการตลาดเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันกลุ่มออกมทรัพย์มีศูนย์รวมอยู่ที่บ้านเลขที่ 84 หมู่ที่ 3 ตำบลมะบ้า กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการนำของคุณสุภาพร สอนศรี ประธานกลุ่ม ได้พัฒนารูปแบบของผ้าไหมบ้านหวายหลึมให้มีสีสันและลวดลายที่สวยงาม เป็นที่ต้องการของตลาด ทางกลุ่มได้ศึกษาความต้องการของตลาด สีสันของผ้าที่ลูกค้าต้องการ มีการตรวจสอบมาตรฐานของผ้า ลายผ้าและพัฒนาอยู่เสมอ ซึ่งในแต่ละวันจะมีสมาชิกกลุ่มร่วมกันจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และทอผ้าด้วยกี่ทอผ้าประมาณ 100 ตัว

ความยิ่งใหญ่ของผ้าไหมหวายหลึม

ได้เป็นตัวแทนจังหวัดร้อยเอ็ดไปจัดแสดงในโอกาสต่าง ๆ ในแต่ละวันจะมีนักท่องเที่ยว ทั้งในและต่างประเทศแวะเยี่ยมชมซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าไหมที่หมู่บ้านเป็นที่ระลึก เป็นตัวแทนจังหวัดร้อยเอ็ดเข้าร่วมประกวดผ้าไหมที่พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์เป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของชาวบ้านหวายหลึม

ผ้าไหมสาเกต

ผ้าไหมสาเกตจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผ้าไหมที่สวยงามฝีมือประณีต ประกอบด้วยลวดลายโบราณ 5 ลาย ล้วนแล้วแต่มีความหมายลึกซึ้ง และเป็นผ้าเอกลักษณ์ของจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นที่นิยมของคนทั่วไป เป็นของฝากของที่ระลึกที่มีคุณค่า

การประกวดผ้าไหมสาเกตครั้งแรก

ผ้าไหมสาเกตเป็นงานฝีมือที่มีคุณค่าทางศิลปะชั้นสูง ประณีตสวยงามด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมสานกับความมีชื่อเสียง ในเนื้อไหมที่แน่นหนาแต่นุ่มมือและนวลตา ให้ความรู้สึกโดดเด่นเป็นสง่าต้องสายตาผู้พบเห็น

ตลอดระยะเวลายาวนานที่ผ่านมา ถึงแม้ไหมร้อยเอ็ดจะเป็นที่ชื่นชอบไปทั่วโลก หากแต่ยังไม่เคยได้มีการกำหนด ผ้าเอกลักษณ์แต่อย่างใด เมื่อเดือนกันยายน 254 4 จึงได้มีการประกาศอย่างเป็นทางการให้ผ้าไหมสาเกตเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดร้อยเอ็ด ได้จัดให้มรการประกวดครั้งแรกเมื่อธันวาคม 2544

คำขวัญจังหวัดร้อยเอ็ด

สิบเอ็ดประตูเมืองงาม เรืองนามพระสูงใหญ่
ผ้าไหมสาเกต บุญผะเหวดประเพณี
มหาเจดีย์ชัยมงคล งามหน้ายลบึงพลาญชัย
เขตกว้างไกลทุ่งกุลา โลกลือชาข้าวหอมมะลิ

คณะกรรมการกลุ่มสตรีทอผ้าไหม
บ้านหวายหลึม

นางสุภาพร สอนศรี ประธานกลุ่ม
นางเติม บุญสุข รองประธาน
นางตุ๋ย สุดาทิพย์ เหรัญญิก

คณะกรรมการฝ่ายการตลาด

นางสุภาพร สอนศรี
นางสาวไพฑูรย์ ไชยเหล่าจั่น
นางบังอร รัฐถาวร

คณะกรรมการที่ปรึกษา

นางอำพร ทองธิสาร
นางเติม บุญสุข
นางปราณี กลับพิษ
นางพรรณี พิชัย
นางตุ๋ย สุดาทิพย์

ร้านค้ากลุ่มแม่บ้านหมู่ 3 บ้านหวายหลึม กิ่งอำเภอทุ่งเขาหลวง เป็นแหล่งผลิตผ้าไหมที่เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มแม่บ้าน ผ้าไหมที่นี่ขึ้นชื่อที่สุดแห่งหนึ่งของร้อยเอ็ด ฝีมือประณีต สวยงาม เนื้อไหมแน่นและนุ่มมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไหมมัดหมี่ จึงไม่แปลกใจที่ได้รับรางวัลการประกวดระดับต่าง ๆ มากมาย เมื่อสวมใส่จึงดูสวยสง่า หรือจะเป็นของฝากที่มีคุณค่าต้องตาต้องใจผู้รับยิ่งนัก

คุณสมนึก มาตรวิเศษ
ประธานกลุ่มทอผ้าไหม

อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 39 หมู่ 2 ตำบลน้ำใส อำเภอจตุพักพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด เบอร์โทรศัพท์ 043-611138

ทอผ้าผืนหนึ่งมีนาคน้อย 9 ตัว ตัวเล็กลง 12 ตัว ถ้าทำนาคหลายตัวจะทำให้ผ้าดูละเอียดขึ้นมากกว่าเดิม ทอผ้ามัดหมี่ ลายร๊อกสะเดิด ผ้ามัดหมี่ประยุกต์ ผ้าฝ้ายเป็นลายยกขิต

นางพูลศรี จิรายศ

อยู่บ้านเลขที่ 383/385 ร้านจรินทร์ ถ.ผดุงพาณิชย์ อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด อายุ 76 ปี ทำอาชีพทอผ้าไหมนี้มานาน 40 ปีแล้ว ได้รับการถ่ายทอดมาจากมารดาและตนเองก็มีความชอบทางด้านนี้ด้วย ลายสาเกตนี้เป็นลายโบราณของนาง ลาย เกษมทรัพย์ ลายสาเกตต้องมี 5 ลายจึงจะเรียกว่าลายสาเกตได้ ชื่อลายผ้าสาเกตมีประวัติมาจากเป็นชื่อเมืองเก่าของจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งชื่อว่า *เมืองสาเกต* คุณมารศรี บุญเดช อดีตภรรยาผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นคนริเริ่มตั้งชื่อ “ผ้าไหมลายสาเกต” ตามชื่อเมืองเก่าของจังหวัดร้อยเอ็ด

ผ้าไหมลายสาเกตจำหน่ายได้ดีมาก ทุกสี ราคาจำหน่าย 1 ชุด ประมาณ 1,200 – 1,700 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความละเอียดของลายกับผ้า การทำส่วนมากจะทำ 2 ตะกอ สินค้าประยุกต์ของผ้าลายสาเกต เช่น เสื่อ , กล่องใส่กระดาษทิชชู , กระเป๋าถือ จะไม่มีจำหน่ายตามท้องตลาดทั่วไป ลูกค้าต้องสั่งทำเป็นพิเศษ ผ้าไหมลายสาเกตมีคุณภาพจนได้รับการส่งเสริมให้มีการออกงานแสดงศิลปหัตถกรรมไทยที่กรุงเทพฯ คือ งานสายใจไทย ซึ่งทำให้สร้างรายได้ดีมาก

คุณยายยวนจิตร สามิบัตร

อาศัยอยู่หน้าสถานีพืชไร่ อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด เบอร์โทรศัพท์ 043-512077 ทำอาชีพทอผ้าไหมลายสาเกตมาประมาณ 37 ปี เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มแม่บ้าน โดยเอาภูมิปัญญาเดิมมาใช้และทำให้มีรายได้เสริม โดยทำผ้ามัดหมี่ เน้นเนื้อหาที่ลายยกดอก การที่จะทำตลาดนั้นจะต้องเรียนรู้และเข้าใจลายผ้า การใช้งาน สีสันและโอกาสใช้สอย ราคาเมตรละ 450 บาท การทำลายยกดอกนั้นต้องมัดดอกขาวก่อน แล้วล้างด้วยไฮโดรซัลไฟด์ให้เป็นสีขาว มัดสีแดงแล้วล้างออกก็จะได้ดอกสีแดง

คุณยายอำพร ทองธิสาร

อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 84 หมู่ 3 บ้านหวายหลึม ต.มะบ้า อ.ทุ่งเขาหลวง จ.ร้อยเอ็ด อายุ 67 ปี ทำอาชีพทอผ้าไหมมา 43 ปี เป็นอาชีพเสริมหลังจากทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลัก และคุณยายชอบการทอผ้าอยู่แล้วได้ริเริ่มสอนเพื่อนบ้านและเริ่มจัดตั้งกลุ่มแม่บ้าน แต่ก่อนทำแค่พอขายเท่านั้นแต่ต่อมาทางราชการมีการสนับสนุนก็ได้ส่งชิ้นงานเข้าประกวด ผ้าผืนแรกที่ทอสำเร็จอายุประมาณ 12 ปีเท่านั้น

ภาคผนวก จ

ภาพวิทยากรท้องถิ่น

และ

ผลิตภัณฑ์

คุณยายอำพร ทองธิสาร

ประธานกลุ่มแม่บ้านหวายหลืม

ผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้านหวายหลืม

คุณยายยวนจิตร สามิบัตร

ร้านแม่ยวนจิตร

นางพูลศรี จิรายศ

ร้านจรินทร์